

δοχός σου. Μάλιστα και όμοιάσεις.
— "Ω! όχι, άπεκρίθη σοβαρώς ή μικρά. "Η νοννά μου όνομάζεται θεία "Αθηνά.

"Ότε οί δύο φίλοι έμελλον ν' άποχωρισθώσιν, ό Μαυρίκιος ήναγκάσθη νά όρκισθής, ότι ήθελεν έπιστρέψει την προσεχή Πέμπτην. "Αλλ' εκείνην την ήμέραν είχε τιμωρηθής και δέν έξήλθε τοῦ γυμνασίου. Τήν μεθεπομένην δέ Πέμπτην έβρεχεν άδιαλείπτως. "Ακολουθώς έπήλθον αί ήμέραι τών άπολυτηρίων έξετάσεων και ό νεανίας, όστις ήτο έργατικώτατος, διήλθε τό μεσάζον χρονικόν διάστημα εις την μελέτην. Κατά τās έξετάσεις, έλαβε διάφορα βραβεία και άνεχώρησεν—ήτο ύπεσχημένη άμοιβή—εις "Ελβετιάν μετά της μητρός του. Μετά δέ τοῦτο, μετέβη εις μικράν περιήγησιν εις τινας έπαρχίας πρὸς έπίσκεψιν θείων και έξαδέλφων και έπί τέλους, εύρισκόμενος τυχαίως εις διασκέδασιν εις τὰ περίχωρα τοῦ Οίκου-Λαφίτ, άπεσπάσθη μίαν στιγμήν άπό τών ήδονών έξοχικοῦ συμποσίου, όπως μεταβή και σημάνη τόν κωδωνίσκον τής οικίας τών Ρεννεφώρ.

"Η χείρ του όμως, την όποιαν είχαν ύψώσει επί τούτῳ, επανέπεσεν. Οί όφθαλμοί του νεανίου είχαν ίδει ταύτην την είδοποίησιν ή μάλλον τοῦτο τό έπιτύμβιον έπιγράμμα τής εύτυχίας μιᾶς οικογενείας:

"Η παρούσα οικία πωλεῖται.

Πράγματι δ' ή έρημος εκείνη κατοικία, με τὰ παράθυρα κεκλεισμένα και τόν κήπον άκαλλιέργητον, ώμοιάζε πρὸς τάφον, όστ' έδέησε νά παρέλθῃ ήμίσεια ώρα, όπως ό Μαυρίκιος άναντήσεται την φαιδρότητά του.

Γ'

"Ο ίατρος Βιλφερών άνέτρεφε τόν υίόν του εις την ύπακοήν μετ' αὐταρχικῆς επιβλητικότητας, αλλά ταῦτοχρόνως μετ' άκρας έπεικειάς. "Εθετε την άρχήν τής ύπακοῆς μετ' άκάμπτου ένεργητικότητας, κατὰ δέ την έφαρμογήν αὐτῆς άφίετο εις την άμοιβαίαν συνεννόησιν και την άγαθὴν πίστιν τοῦ παιδός, επαναλαμβάνων αὐτῷ εύχαρίστως την λέξιν, ήτις καθίστησι τοὺς ανθρώπους άγαθούς: «διορθώνου».

"Ο Μαυρίκιος έγίνωσκε κάλλιστα νά διορθοῦται. "Ητο μόλις πενταετής και έδίδασκε την όδὸν τών καλλιτέρων ζαχαροπλαστέων εις τās έπαρχιώτιδας παιδαγωγούς του.

Βραδύτερον δ' οί εις τό γυμνάσιον συμαθηταί του έλεγον περὶ αὐτοῦ:

— "Αδύνατον νά καταληφθής ό Βιλφερών άνέτοιμος. "Όταν ήξεύρη ό,τι έρωτάται, άποκρίνεται ως οί λοιποί' όσάκις όμως δέν το ήξεύρει, τότε ό καθηγητής άφαιρεῖ τὰ όμματοῦχά του, ίνα τόν άκροασθής καλλίτερον.

Δέν έλεγον όμως, διότι τό ήγνόουν, ότι τοιοῦτος θρίαμβος έλύπει τόν Μαυρίκιον και ότι οὔτος, άμα επανερχόμενος εις την οικίαν του, διήρχετο πολλές ώρας εις την

μελέτην τοῦ ζητήματος, τό όποιον προσεποιήθη την πρωίαν, ότι έγίνωσκεν. "Ητο δίκαιος εις τοιοῦτον βαθμόν, όστε θά προῦκάλει μάλλον την εκ της τάξεως άποβολήν του ή νά δεχθής άδίκως κακόν βαθμόν, δέν έχαιρε δ' άπ' έναντίας διά καλόν βαθμόν, δοθέντα αὐτῷ παρὰ την άξίαν του. "Ηδιαφέρει εις τοὺς ὑπέρ έαυτοῦ επαινούς, εάν δέν ήθάνετο έαυτόν άξιον αὐτῶν.

"Αφικόμενος εις την προσήκουσαν ηλικίαν όπως έμφανισθής εις την συναναστροφήν, οὐδέν έτερον έπραξεν ή νά κατέλθῃ εις την δευτέραν όροφήν και νά εισέλθῃ εις την αίθουσαν τής ύποδοχῆς. "Απ' αὐτῆς τής άρχῆς, ήσθάνθη ζωηρόν αίσθημα κενοῦ. "Απεχώρει νά κατακληθής εκτός έαυτοῦ, άφοῦ παρευρίσκετο εις τόν θρίαμβόν τινος άνοήτου, βεβαμμένου δι' άλλοτρίου πνεύματος, όστις διέκοπτεν ὅλην την έσπέραν τās συνετάς όμιλίας τεσσάρων ή πέντε εύφυῶν.

Πρὸ παντός δ' ήσθάνθη ναυτίαν, ότε, μαθὼν νά παρατηρή τās γυναίκας όπισθεν τοῦ συνήθους αὐταῖς προσωπείου, διέκρινεν, ότι πολλάκις έρωτότρόπος τις και μετ' ό πρόσωπον έψιμμουθιμένον γραῖα ήμαῦρου πολλάκις πραγματικῇ τινι καλλονήν, συνοδευομένην ὑπὸ καρδίας άγαθῆς και τιμίας.

"Εσχε μὲν την τύχην νά μὴ γίνη μισάνθρωπος ή, ως λέγουσι σήμεραν, άπαισιόδοξος, έγένετο όμως άνήρ όρθῆς κρίσεως και καλῆς πίστεως, δύσκολος διά τοὺς άλλους και ιδίως αὐστηρός δι' έαυτόν, περιφρονῶν, πολὺ πλέον ή όσον έφαινετο, τās προπαρεσκευασμένας κρίσεις και τās εκ συνήκης εκείνας άρχάς, αἰτινες εἶναι, διά τό ταξείδιον τοῦ βίου, ό,τι εἶναι διά τὰ καθ' έκάστην ταξείδιον τὰ εἰσιτήρια τοῦ Πρακτορείου Κούῃ μετ' ό επιβεβλημένον δρομολόγιον.

"Ο Μαυρίκιος, άναγορευθείς διδάκτωρ τής ίατρικῆς εις ήλικίαν είκοσιπέντε έτῶν, έξεδήλωσε την έπιθυμίαν νά καταταχθής εις τό πολεμικόν ναυτικόν.

— Τῇ άληθείᾳ, εἶπεν αὐτῇ ό πατήρ του, δέν το περιέμενον, στοιχηματίζω δ' ότι εξ' ὅλων τών νέων ίατρῶν, οἵτινες περιτρέχουσι τās θαλάσσας, οὔδεις θά ὑπάρχει, όστις δέν θά έθεώρει έαυτόν τόν εύτυχέστατον τών ανθρώπων, εάν εύρίσκετο εις την θέσιν σου.

— Τό πιστεύω' αλλά δέν πρόκειται νά παραχωρήσω την θέσιν μου πρὸς έτερον. Θά μοι έγκαταλείψῃς αὐτήν, τό εύχομαι, όσον δυνατόν βραδύτερον. "Εν τῷ μεταξὺ τούτῳ τί θά έπραττον εις Παρισίους; Θά προὔτιμαζτε νά λέγωσι περὶ έμοῦ ό,τι περὶ τοῦ γνωστοῦ ήμῖν εκείνου δικηγόρου: «εἶναι υἱὸς πνευματῶδους πατρός»;

"Ο Μαυρίκιος όμως δέν ώμολόγει, ότι ή πατρική οικία τῷ έφαινετο πολὺ μελαγχολική. Διά τās κυριωτέρας πελατιδας τοῦ ίατροῦ Βιλφερών πῃ κρίσις τοῦ 1870 ὑπῆρξε νόσος πολὺ δεινότερα τών παθήσεων, περὶ ὧν μετέβαινον νά λάβωσι συμβουλὰς εις τό μέγαρον τής όδοῦ Λονδίνου. Πολλάκι τών πελατιδῶν είχαν γίνει

άφαντοι, άλλαι δ' έθεραπεύθησαν διά τῆς ήλικίας ή δέν είχαν τοὺς αναγκαίους χρηματικούς πόρους, όπως ὧσιν άσθενεῖς. "Η φειδωλή δημοκρατία είχε διαδεχθής την άφειδῆ αὐτοκρατορίαν, τοῦτο δ' ένόει και ό ήδη γεγηρακῶς Ποθητὸς εκ τών ὀλίγων δώρων, τὰ όποια έλάμβανεν.

["Επεται συνέχεια].

ΔΜΛ.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

ΑΛΗΘΕΣ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΜΙΚΡΑΙ ΑΣΙΑΙ

[Συνέχεια]

Τέσσαρας καίδεκα μήνας διήρκεσεν ή έν τῇ πατρίδι διαμονή τοῦ θείου παρὰ τῇ οικογενείᾳ αὐτοῦ, και τό διάστημα τοῦτο ήρκεσεν ίνα καταναλωθής πᾶν ό,τι έν τοσοῦτῳ μακρῷ χρόνῳ συνεκομίσθη μετὰ πολλῆς τῆς φειδῶς και στερήσεων μεγάλων' όθεν έγένετο άνάγκη, κατὰ τὰ παρὰ Μικρασιάταις κρατοῦντα έθιμα, νά επανέλθῃ εις την Κωνσταντινούπολιν, συνομολογήσας δάνειον εκ λιρῶν τουρκικῶν δέκα διά τὰ όδοιπορικὰ έξοδα, και νά άρχίσῃ πάλιν τόν πρότερον βίον, άπό τό Α, ως λέγομεν, πρὸς συντήρησιν έαυτοῦ πε και τῆς οικογενείας του.

"Ο Δημήτριος, πρὸ πολλοῦ ὑπολογίζων τόν δι' αὐτόν βραδύτατα παρερχόμενον χρόνον, είχαν όρίσει καθ' έαυτόν τό προσεχές "Εαρ διά τόν νόστον αὐτοῦ. Οί άτυχεῖς Μικρασιᾶται "Ελληνες δέν δύνανται νά ταξειδεύωσιν ως οί άλλοι άλλων μερῶν εύδαίμονες θνητοί, όταν θέλωσιν. "Ιδίως επικίνδυνος εἶναι ή εις την πατρίδα επάνοδος, διότι οί λησταί χαλῶς ὑπολογίζουσι τὰ βέβαια κέρδη, άτινα θά προσπορίζωνται ασφαλῶς παρὰ τών επανερχόμενων εις τὰ ἴδια, δέν διακινδυνεύουσι δέ επί ματαίῳ, καταδιώκοντες τοὺς δι' έργασίαν και πρὸς εύρεσιν πόρου ζωῆς εις Κωνσταντινούπολιν ή άλλαχοῦ μεταβαίνοντας. "Εχουσι την άπαιτουμένην γενναιότητα νά άφίνωσιν ήσύχους τοὺς εκπαιριζόμενους, πρῶτον διότι δέν έχουσι νά έλπίζωσι παρ' αὐτῶν μεγάλη πράγματα και έπειτα διότι θά διεφημιζετο ή ὑπαρξίς ληστείας και θά ήραιοῦτο ή τάξις τών εις τās έστίας επανακαμπόντων. "Αλλ' εκτός τῆς ληστείας, ήτις διηνεκῶς μαστίζει τόν δυστυχῆ εκείνον τόπον, καθίστανται δύσβατοι αἱ όδοι και δυσχερεστάτη ή συγκοινωνία ένεκα τοῦ χειμῶνος, όστις βαρὺς και άρκετὰ έγκαίρως, άπό τών μέσων τοῦ "Οκτωβρίου, ένσκήπτει κατὰ την Μικράν "Ασίαν διαρκῶν μέχρι και τοῦ "Απριλίου. Μόνον δις τοῦ έτους, μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν πολλῶν συνταξιδιωτῶν εκ τών περιχώρων, δύναται νά ταξειδεύωσι, τό Φθινόπωρον μετὰ την 14ην Σεπτεμβρίου, έορτήν τῆς "Υψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, και τό "Εαρ, μετὰ την Κυριακήν τοῦ Θωμᾶ, ήτοι άφοῦ έκαστος φάγῃ μετὰ

τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τὸ "Ἅγιον Πάσχα. Οἱ Μικρασιαῖται Ἕλληνες, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, εὐσεβεῖς καὶ τῶν πατρῶων παραδόσεων πιστοὶ θεματοφύλακες, συνδέουσιν οἷαν δὴ ποτε ὁπωροῦν σπουδαίαν αὐτῶν ἐπιχείρησιν μετὰ τῆς θρησκείας, εὐλαβῶς ἐκαστοτε τὴν ἐξ "Υψους ἀρωγὴν ἐπικαλοῦμενοι. Καλῶς δὲ ἐκτιμῶντες τὸ πλήρες παντοίων κινδύνων ταξείδιον αὐτῶν, καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως. Σεβαστὰ ἀληθῶς ἔθιμα, πρὸ αἰῶνων ἀπὸ γενεᾶ εἰς γενεάν κληροδοτούμενα καὶ ἀναλλοιώτως καὶ ἐπιμελῶς, ἀγαθῇ τύχῃ, τηρούμενα. Ἐὰν διανύσωσιν αἰσίως τὴν κατὰ γῆν ὁδοιορίαν, εἶναι ἄρα γε ἀσφαλῆς ὅτι ὁμοίως εὐτυχῶς θὰ διαπεραιώσωσι καὶ τὴν τῆς θαλάσσης; Τὸ μέλλον εἶναι ἄγνωστον· τί δὲ θὰ ἐβλάπτοντο, ἂν, σὺν τοῖς λοιποῖς ἐφοδίοις, ἐλάμβανον καὶ τὸ τῆς θρησκείας ὅλως ἀβαρές, μάλιστα δὲ καὶ κοῦπον καὶ λίαν ἀνακουφιστικόν, διότι ἡ θρησκεία πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιγείου ἐφοδίου εἶναι χρησιμώτερον, παρηγοροῦσα μὲν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ ἐνισχύουσα ἐν ταῖς δυστυχίαις τοῦ βίου καὶ διαχέουσα τὴν γαλήνην εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν εὐμερῶντων; Διὰ τί δέ, ἂν ἡ πεπωμένη ὥρα σημάνη κατ' ὁδὸν εἴτε διὰ βιαιού εἴτε καὶ διὰ φυσικοῦ θανάτου, νὰ εὐρεθῇ ἀνέτοιμος, Χριστιανὸς αὐτός, καὶ μάλιστα Ὁρθόδοξος, καὶ νὰ ψοφήσῃ σὺν τῷ σκυλὶ ἀπάνω ἔς τὸ βουνό, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σκέψιν, ἀκοινωνήτος; Καὶ ἔπειτα τίνα βλάπτει μία ἱκετήριος ὑπὲρ τοῦ κατενοδίου παράκλησις, κατευθυνομένη εἰς τὸν Πλάστην διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ ἀποδημούντος φίλου προσώπου; Δὲν συγκινεῖ καὶ δὲν συνδέει ἀρρηκτότερον τοὺς συγγενικοὺς δεσμοὺς τοιαύτη μέριμνα; Λίαν καλῶς γινώσκω ὅτι ἐν ᾧ χρόνῳ ζῶμεν, εὐρίσκονται πολλοί, οἵτινες θὰ μυκτηρίσωσι τοιαῦτα ἔθιμα, οἷα τὰ τῶν Μικρασιατῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ἐξ ἄλλου, ὅτι θὰ εὐρεθῶσι καὶ πολλοί, πάρα-πολλοὶ μάλιστα εὐτυχῶς, οἵτινες μετ' ἐνδομύχου ἀγαλλιᾶσθαι θὰ μακαρίσωσι τοὺς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀδελφοὺς αὐτῶν, δυναμένους ἐν τῇ περὶ πύρρωνιστικῇ ἐποχῇ νὰ διατηρῶσι τοιαῦτα ἔθιμα, μηδὲν μὲν βλάπτοντα, πολλὴν δὲ καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν ἡθῶν ἐμφαίνοντα.

Βεβαίως ἐκ τοῦ ἐπεισχεθέντος πολιτισμοῦ σὺν ἄλλοις πολλοῖς κακοῖς ἐκληρονομήσαμεν καὶ τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν πρὸς τὰ πάτρια περιφρόνησιν οἱ πολλοί, ἀλλ' οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς ἀπελπιστικὸν βαθμόν, οὐδὲ πάντες. Ἰσως διότι οὐδεὶς ἀνθρώπος δύναται νὰ διαπλεύσῃ τὸ πολυκύμαντον τοῦ βίου πέλαγος, χωρὶς τῆς ἀρωγῆς τῆς θρησκείας. Τῷ ὄντι, τίς, ὅσον εὐδαίμων καὶ μακάριος καὶ ἂν νομίζεται, δὲν ἔλαθεν οὐχὶ ἀπαξ τὴν ἀνάγκην νὰ καταφύγῃ ὡς ναυαγὸς εἰς τὸν σωτήριον τῆς θρησκείας λιμένα; Ὅταν βρῶνται κύπτωμεν τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς σιδηρᾶς εἰμαρμένης ἡμῶν, ὅταν ἀνοικτίρμων δάκνη τὴν καρδίαν ἡμῶν ὁ Ἀπελπισμός, τίς ἀ-

νυσοῖ τὴν πρώτην καὶ τίς χέει παρκαμυθίας βάλσαμον ἐπὶ τῶν τραυμάτων τῆς δευτέρας ἢ ἡ θρησκεία; Ὡ! ἔστω ἀπειράκις εὐλογημένη!

Ὁ Δημήτριος, ὅτε ἀπεβιδάσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἦλθεν ἔχων ἓνα μόνον σκοπόν, νὰ ἐπανεῖλθῃ καὶ αὐθις εἰς τὴν πατρίδα, ἀφ' οὗ κερδήσῃ ὀλίγα χρήματα, ἅτινα νὰ δαπανήσῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐν συμμετοχῇ πάντων τῶν φιλάτων. Τοῦτο προτιθέμενος, πρὸ πολλοῦ, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐγκαταστάσεώς του, νὰ προμηθεύηται καὶ νὰ ῥίπτῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτιδίου του διάφορα μικρὰ πράγματα, ἅτινα ἡμέραν τινά, ἅμα τῇ αἰσίᾳ εἰς τὴν γενέθλιον ἐπανόδῳ αὐτοῦ, θὰ τῷ ἐχρησίμευον ὡς δῶρον διὰ τοὺς ὑπάρχοντας καὶ τοὺς μέλλοντας συγγενεῖς αὐτοῦ. Ἦδη δέ, συμπληρώσας ἐπιμελῶς πάντα τὰ διὰ τὴν μακράν, ἀλλὰ ποθεινὴν ὁδοιορίαν ἀναγκαζοῦντα ἐφοδία καὶ ἐκτελέσας ἀνελλιπῶς ἅπαντα τὰ θρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἐπεβιδάσθη πλήρης ἐλπίδων καὶ χαρᾶς εἰς τὸ ἀτμόπλοιο ἐν συνοδείᾳ τῶν συγγενῶν καὶ συμπολιτῶν του, ἐπιφορτισθεὶς παρ' ἐνὸς ἐκάστου καὶ διὰ μικροῦ δέματος διὰ τὴν οἰκογένειαν αὐτῶν. Τὸ ἀτμόπλοιο μετὰ τὰς συνήθεις συγκινήσεις τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἀπῆρε διὰ τὴν Μερσίνην τῆς Κιλικίας, ἥτις εἶναι τὸ ἐπίνειον τῶν ἐνδοτέρων χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἔφθασεν αἰσίως μετὰ πενθήμερον πλοῦν εἰς τὸν πρὸς δὴ ὄρον. Φαιδρὸς ἐπάτησεν ὁ Δημήτριος τὴν ξηρὰν καὶ διανυκτερεύσας ἐν τινὶ τῶν πολλῶν ἐν Μερσίνῃ *χανίων* μετὰ τῶν συνοδοιπόρων του, λίαν πρωτὶ τὴν ἐπιούσαν ἀνεχώρησεν ὁμοῦ καὶ ἔφθασε μεθ' ἑξ ὥρων ὁδοιορίας εἰς τὴν Ταρσόν, τὴν περιώνυμον πατρίδα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, κατοικουμένην τανῦν ὑπὸ Τούρκων καὶ ἀραβοφώνων Ἑλλήνων, οἵτινες καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τελοῦσι τὰς ἀκολουθίας, τοῦ ἐνὸς χοροῦ ψάλλοντος ἑλληνιστὶ καὶ τοῦ ἐτέρου ἀραβιστὶ. Ὁ Δημήτριος δὲν ἠθέλησεν, ὡς οἱ λοιποὶ συμπατριῶται αὐτοῦ, νὰ ἱππεύσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἵππου, ἀλλ' ἠθέλην ἀναπαυτικώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν γενέτειράν. Κεῖ δι-καίως διότι ἄλλως πρὸς τίνα λόγον διῆλθε τοσαῦτα ἔτη ἐν στενοχωρίαις καὶ γλισχρότητι; Τίς θὰ ἐβλεπε τὴν ἐλευθερίτητα αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἣ τοσῶται χιλιᾶδες ἀνθρώπων, καὶ τί τῷ ἐμελεν ἂν ἡ περιβολὴ αὐτοῦ ἔκαμνεν ἢ οὐκ ἐντύπωσιν εἰς ἀνθρώπους ὅλως ἀγνώστους ἢ ἀδικήτους αὐτῷ, περὶ τῶν εὐμενῶν ἢ μὴ κρίσεων τῶν ὁποίων οὐδένα ὁβολὸν ἔδιδεν; Αὐτὸς ἠθέλην ἐν τῷ στενῷ τοῦ χωρίου του κύκλῳ νὰ φανῇ, νὰ δείξῃ ὅτι καὶ αὐτὸς ἔκαμε τόσα χρόνια ἔς τὴν *ξενιτειά*, ἠθέλην ἡ μήτηρ του, ἡ ἀδελφὴ του, τὸ χωριὸν του νὰ τὸν καμαρώσῃ, ἠθέλε τὰ μετὰ τοσούτων στερήσεων κερ-

δηθέντα χρήματα νὰ τὰ χαρῇ ἔς τὴν πατρίδα του, ὅπου θὰ ἦτο περιβλεπτός καὶ ζηλωτὸς αὐτός, ἐν τῷ μέσῳ τῶν συγγενῶν καὶ γνωρίμων του. Ἐν τῇ ἀχανεῖ Κωνσταντινουπόλει τίς τὸν ἐγνώριζεν; ἐν ᾧ ἐν τῇ πατρίδι του τίς δὲν τὸν ἐγνώριζεν; τίς ἐν τῇ πολυδαίδαλῳ ἐκείνῃ Βαβέλ ἐσκοτίζετο διὰ τόσον μηδαμινὸν ὑποκείμενον; Ἐκ τῆς Ταρσοῦ λοιπὸν ἠγόρασεν ὥραιον φαί-όχρουν ἵππον ἀντὶ 8 λιρῶν καὶ ἱππεύσας αὐτὸν ἠκολούθει τοὺς συνοδοιπόρους ἐλεύθερο πούλι, χωρὶς νὰ ἦναι συνεσφηνωμένος μετὰ τοῦ κιβωτιοῦ του ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν στρωμνῶν του ἀφ' ἐτέρου.

Ἡ συνοδεία, ἀναβᾶσα τὸν Ἀντίταυρον καὶ διελθοῦσα τὰς ὀνομαστὰς Κιλικίας Πύλας (*Κιουλέκ-Μποραζή*), κατήλθεν εἰς εὐρεῖαν πεδιάδα, διασχίζομένην ὑπὸ ποταμοῦ ἡρέμα κυλιομένου πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ κατόπιν διαβὰς τὸ *Κιρκ-Γκετσίτ* (*Σαράντα-Περάσματα*), ποταμὸν οὐχὶ ἀσήμαντον, ὀνομασθέντα οὕτω, διότι ἀναγκάζεται ἐνεκα τοῦ ἐλικοειδοῦς αὐτοῦ νὰ διέλθῃ αὐτὸν πολλάκις ὁ ὁδοιπόρος. Τέλος δὲ μετ' ἐπίπονον πορείαν ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ *Δικιμέν*, ὑπεράνω τοῦ *Μπασμακτζί*, καὶ ἐκεῖθεν ἐξ ἀπόπτου ἔβλεπον εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος μελανούμενά τινα στίγματα ἐπὶ τῶν ὑπαιρῶν μικρῶν βουνῶν καὶ χλοαζούσας ἐκτάσεις, ὡς ποτε ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ τοῦ ὄρους Χωρήβ τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἡ καρδιά πάντων τῶν συνταξιδιωτῶν ἤρξατο βιαιότερον παλλομένη. Ὁ πόθος τοῦ ἰδεῖν, *δου-για γκιοζοῦ ἰλέ* (μετὰ τὰ γῆνα *μάτια*), κατὰ τουρκικὴν εἰκονικωτάτην ἑκφρασιν, τὴν φίλην γαῖαν ἐπτερου τὴν φαντασίαν καὶ μακρόθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐκείνης, ἔβλεπεν ὡς ἐν μαγευτικῷ ὁράματι συνηθροισμένους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ μετ' ἀγωνίας ἀναμένοντας τὴν ἐπανοδὸν τοῦ προσφιλοῦς *ξενιτευμένου* των ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πρὸ τοῦ χωρίου λόφου. Ἦθελε νὰ πετάξῃ ὡς πτηνὸν καὶ νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀγαπητῆς μητρὸς καὶ τῶν ποθητῶν ἀδελφῶν του, ἀλλ' αἱ πτέρυγες, στερεῶς εἰς τὴν φαντασίαν του προσκεκολλημέναι, δὲν ἀπεσπῶντο ἵνα κοληθῶσιν ἐπὶ τοῦ βρέους σώματός του. Ὁ ἵππος, τὸ νοημονέστατον μετὰ τὸν ἐλέφαντα ζῶον τοῦτο, συνεμρίζετο τοὺς πόθους τοῦ ἀγαπητοῦ ἀναβάτου, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο ὅμως καὶ νὰ μεταβληθῇ καὶ εἰς Πήγασον· ὅθεν, ἐπελθούσης τῆς νυκτός, ἠναγκάσθησαν νὰ διανυκτερεύσωσιν ἐν ὑπαίθρῳ, οὐχὶ δὲ ἐν τῷ τουρκικῷ χωρίῳ *Μπασμακτζί*, ἵνα ἦναι κατὰ τρεῖς ἡ τέσσαρας ὥρας πλησιέστερον τῆς ποθητῆς ἐστίας. Ἐξήπλωσαν τὰ χνοῶδη *χαλιά* των παρὰ κεφαλῶν ῥυάκιον, ἐπότισαν τὰ κτήνη των οἱ ἀγωγιάται καὶ παρσκευάσθη ἐκ τοῦ προχείρου γεῦμα τι, ἐξ οὗ ὁ-μως μεθ' ὅλην τὴν πείνάν των δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φάγωσιν ὅσον ἐχρειάζοντο. Τόσον ἡ χαρὰ, ὅσον καὶ ἡ λύπη ἀφαιρεῖ τὴν ὄρεξιν. Ἀμφοτέρω τὰ συναισθήματα

ταῦτα τόσον εἶναι ἰσχυρά, ὥστε κάμνουσι τὸν ἄνθρωπον, ζῶντα πλέον διὰ τῆς φαντασίας, νὰ λησμονήσῃ πᾶν τὸ ἐπίγειον, καὶ αὐτὰς τὰς μάλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας, ἀποδιώκουσι δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ὕπνον, ὅστις καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ἀνακουφίζει τὰς ἐξηντλημένας δυνάμεις ἡμῶν. Οὐδεὶς τῶν συνοδῶν τοῦ Δημητρίου εἶχεν ἀνάγκην τῆς προειδοποιήσεως τῶν ἀγωγιαντῶν ὅπως ἐξεγερθῇ τοῦ ὕπνου, διότι οὐδεὶς εἶχε κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐκαστος ἐρρέμβαζε τὴν ἀναμένουσιν αὐτὸν εὐτυχίαν καὶ παρεθέρει προσηλωμένος τὸν ἀργυρόστικτον οὐράνιον πέπλον καὶ ἠρίθμει τοὺς εἰς τὴν πρώτην τῆς πρωίας πνοὴν σβεννυμένους ἀστέρας. Καὶ οὗτος μὲν ἐφιλοτέχνει κατὰ φαντασίαν μνηστὴν καὶ μέλλουσιν σύζυγον, ἄλλος τὴν γηραιάν καὶ πολυπαθὴ μητέρα καὶ τὰς νυμφευθείσας ἀδελφάς του, ἄλλος τὰ μικρὰ ἀδελφάκια του, ἅτινα ἀπὸ βρεφῶν θὰ μετεβλήθησαν ἤδη εἰς παιδία χαροπὰ καὶ μεράκια μετὰ τῶν πρώτων ἰούλων τῆς νεαρᾶς ἡλικίας των καὶ ἄλλος τὸ ἀγνώστον αὐτοῦ τέκνον, ὅπερ μετὰ ἐπτάμηνον συμβίωσιν κατέλιπεν ἔμβρυον ἐν τῇ μητρικῇ νηδίᾳ καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἠῤῥαεν ἐν χάριτι καὶ κάλλει ἀναμένον νὰ ἀπολαύσῃ τῶν θωπειῶν τοῦ ἀγνώστου αὐτῷ πατρὸς του, καὶ ἄλλος ἄλλα. Ἐν τοιαύτῃ βέμβῃ διετέλουν πάντες, ὅτε ἡ ἐναγωνίως προσδοκωμένη Αὐγὴ ἐφάνη μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀγωνιζομένη νὰ διασχίσῃ τὸν πυκνὸν πέπλον τῆς Νυκτός, πάντες δέ, ὡς εἰ ἐξ ἐλατηρίου ἀοράτου ὡσθέντες, ἀνεπήδησαν ἀπὸ τῶν προχείρων αὐτῶν κλινῶν καὶ ἐμάστιζαν τοὺς ἵππους, γοργῶς χωροῦντες εἰς τὸ γλυκὺ καὶ ποθητὸν τέρμα.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Ὁ Νικόλαος Ἀλεξίεβιτς Πολεβόη — ὃν πρῶτοι ἡμεῖς γνωρίζομεν τῷ Ἑλληνι ἀναγνώστῃ, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς σήμερον τῆς δημοσιεύσεως ἐν μεταφράσει ἐνὸς τῶν χαριστάτων διηγημάτων αὐτοῦ, τῆς *Λιουδμίλας*, — ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν γονιωτάτων καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἐφημεριογράφων τῆς Ρωσίας. Ἐγενήθη ἐν Σιδηρίᾳ τῷ 1796, ἐκ πατρὸς ἐμπόρου, ἐπιθυμοῦντος νὰ κατατάξῃ ὡσαύτως τὸν υἱὸν του ὁπαδὸν τοῦ κερδίου Ἐρμού. Δι' ὃ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότητός του ὁ Πολεβόη διήλθε παρασκευαζόμενος εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο. Ἀλλ' οἱ λογαριασμοὶ τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων ἐξηρέθιζον τὴν ζωρὰν καὶ ἀεικίνητον φαντασίαν του. Ἀπὸ τοῦ καταστήματος, ἐν ᾧ ἐσημείωνε τὰ ἐμπορεύματα, ὁ νοῦς του ἵπτατο πρὸς ἄλλην σφαῖραν, πρὸς τὰ θέλητρα τῆς γραμματολογίας. Ἐξακολουθῶν τὴν καθημερινὴν ἐργασίαν, ἣν τῷ ἐπέβαλλεν ἡ πατρικὴ ἐλπίς, ἀφίερνε τὰς νύκτας του εἰς τὴν μελέτην καὶ ὄνος ἀπέμαθε τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ὅτε ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ εἰσελθῇ εἰς νοὸν στάδιον, ἔγκει ἐστὶ ἐν Μόσχᾳ, ἐνθα ἴδρυσεν τὸ περιοδικὸν ὁ *Τηλέγραφος*. Διὰ τὴν Ρωσίαν ἦτο μοναδικὸν ἔργον· διήγειρε τὴν ἐκπληξίν τοῦ κοινοῦ διὰ τῶν νεωτερισμῶν του, ταυτοχρόνως ὅμως προσέβαλε διὰ τῆς τόλμης αὐτοῦ ὀλόκληρον λεγεῶνα λογιῶν καὶ ὑπαλλήλων. Δι' ὃ κατὰ τὸ ἔτος 1834 τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἐπαύθη. Ὁ Πολεβόη μετέβη εἰς Πετροῦπολιν καὶ ἐκεῖ ἐδημοσίευσεν νέαν ἐφημερίδα ἣν ἐπέγραψεν:

Ὁ Υἱὸς τῆς Πατρίδος. Ἀλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ δημοσιεύσει του δὲν ἠδυνήθη, ὅπως εἰς τὴν πρώτην, νὰ ἀποκαλύπτῃ ἐλευθέρως τὸν δικτικὸν οἶστρόν του. Ἦτο ἐπιφυλακτικώτερος εἰς τὰς ιδέας του, διότι ἐφοβέτο μὴ καταδιωχθῇ αὖθις.

Ἐκτὸς τῶν δύο ἀνωτέρω ἐφημερίδων, ὁ Πολεβόη ἐδημοσίευσεν καὶ διαφόρου εἶδους βιβλία, ἦτοι δράματα, μυθιστορήματα, ἡμιτελῆ ἱστορίαν τῆς ρωσικῆς αὐτοκρατορίας καὶ διηγήματα Σιδηριανά. Ἐν Πετροῦπόλει εὐρισκόμενος ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ πενήκοντα ἐτῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΕΒΟΗ

ΛΙΟΥΔΜΙΛΑ

Α'

Μόσχα! Μόσχα! Μετ' ὀλίγον θὰ φθάσω. Εἰς μόνος σταθμὸς με χωρίζει τῆς γενεθλίου πόλεώς μου, τῆς προσφιλοῦς μοι ὠραίας πόλεως. Ἐκεῖ εἶναι ἡ Παυλίνα μου. Μεθ' ὁπόσῃς ἀνυπομονησίας διηλθον πόλεις καὶ κώμας! Καὶ τώρα πλησιάζω πρὸς αὐτήν, πρὸς τὴν Παυλίαν. ὦ! Θεέ! πόσον πάλλει ἡ καρδιά μου! Πόσον ἡ κεφαλὴ μου εἶναι τεταραγμένη!

Δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσω καὶ ἐσταμάτησα εἰς Τσέρνοϊ - Γκριάση. Ἐζήτησα δωμάτιον καὶ πρὸ μιᾶς ὥρας τώρα πηγαينوέρχομαι, κάθημαι, ἐγείρομαι μετὰ πυρετώδους ὁρμῆς. Συλλογιζομαι τὴν Παυλίαν, μόνον αὐτήν. Διὰ τοιαύτην σκέψιν οὐδὲ ἡ αἰωνιότης ἀρκεῖ.

Βάνουτος ὑπηρετὴς ἦλθε νὰ μ' ἐρωτήσῃ ἂν ἐπεθύμουν νὰ φάγω καὶ νὰ πῶ. Ὅταν σταματᾷ κανεὶς εἰς τι χωρίον εἶναι ἀνάγκη νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῇ; Δὲν δύναται τις νὰ μείνῃ ἥσυχος εἰς τὸ καταφύγιόν του διὰ νὰ ζῇ μετὰ τὴν εὐτυχίαν του καὶ μετὰ τὰ ὄνειροπολήματά του!

Μὲ τὰ ὄνειροπολήματά του! Τί εἶπον; Ὅ,τι ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπῆρξεν ὄνειροπόλημα δι' ἐμέ, ἐγένετο πραγματικότης. ὦ! Παυλίνα, θὰ γείνης ἰδική μου!

Ὅποια θαυμασία μεταλλαγὴ τῆς θέσεώς μου! Καὶ πῶς; Διὰ τινων χρυσῶν νομισμάτων. Πρὸ ἐνὸς μηνὸς εὐρισκόμεν ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει. Μεθ' ὁποίας θλίψεως ἐθεώρουν τότε τὸν κόσμον καὶ τὰς εὐθύμους διασκεδάσεις του, ὅχι ἐκ φθόνου, ὅχι, οὐδαμῶς ἠσθάνθη τὸ μυστὸν τοῦτο αἴσθημα· ἀλλ' ἐλυπούμην εἰς ἄκρον βλέπων τοὺς εὐδαίμονας τῆς γῆς, συλλογιζόμενος ὅλας τὰς πηγὰς τῆς εὐτυχίας τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἔθεσεν ἐν τῷ κόσμῳ, τὸν ἀνθρώπινον βίον, τὴν καρδίαν μου καὶ ἐβασανίζομην ὑπὸ διακαοῦς πόθου μὴ δυνάμενον νὰ ἐκπληρωθῇ. Ἐβλεπον ἤδη ἐμαυτὸν προωρισμένον νὰ μαραινῶ ἄνευ βοηθείας ὑπὸ τὸ βάρος τῆς λύπης μου... Ἰσως. Νὰ τὸ εἶπω; ... καὶ σάκκοι τινὲς ταλῆρων μετήλλαξαν τὴν εἰμαρμένην μου.

Ἀλλὰ διατί λοιπὸν ἐσταμάτησα ἐδῶ; Εἶναι καὶ αὐτὸ παράδοξον αἰνίγμα τῆς ζωῆς; Ὅχι, ἡ καρδιά μου εἶχε πλημμυρίσῃ ἀπὸ συγκινήσεις. Ἦτο ἀνάγκη νὰ σταματήσω. Ἐὰν ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον μου, θὰ ἐφθανον εἰς Μόσχαν τὴν νύ-

κτα καὶ τότε πῶς θὰ διηρχόμην τὸ ὑπολοιπὸν τῆς νυκτός, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μόνον βημάτων ἀπὸ τῆς Παυλίνας, χωρὶς νὰ τὴν ἴδω; Ἦτο ἀδύνατον. Τώρα εἶμαι μακρὰν πλέον ἀπ' αὐτῆς μόνον εἰκοσι βέρστα. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας δύναμαι νὰ τὰ διατρέξω καὶ τὰ πρῶτα βήματά μου εἰς Μόσχαν θὰ ἦναι πρὸς τὴν κατοικίαν της, καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον, τὸ ὅποιον θὰ χαιρετίσω, θὰ ἦναι αὕτη. Μοὶ φαίνεται ἱεροσυλία νὰ ρίψω τὸ πρῶτον βλέμμα μου εἰς ἄλλο πρόσωπον ἀπὸ τοῦ ἰδικοῦ της.

Πόσον αἱ ὥραι παρέρχονται βραδέως! Ἡ νύξ αὕτη εἶναι μακροτέρα τῶν μακροτάτων χειμερινῶν νυκτῶν τῆς Λαπωνίας. Τόσον λοιπὸν νὰ ἤλλαξε τὸ κλίμα τῆς Μόσχας ὥστε νὰ ἐξημερώνη τὴν ἐννάτην πρωϊνὴν ὥραν; Ἀλλ' εἶναι ἡ τελευταία νύξ τοῦ σκληροῦ χωρισμοῦ. Αὖριον θὰ ἐγερθῶ μετὰ τὴν εὐτυχὴ σκέψιν ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ βλέπω τὴν Παυλίαν μου καθ' ἐκάστην. Ἀς παρέρχηται λοιπὸν λεπτόν πρὸς λεπτόν ἡ ἀτελείωτος αὕτη νύξ δι' ἐμέ εἶναι ἡ τελευταία σταγὼν τοῦ ποτηρίου τῶν θλίψεων.

Ἦνοιξα τὸ παράθυρον. Τί ὠραῖος καιρός! Τί χλιαρὸς ἀήρ. Μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ ἀστερόεις οὐρανὸς μοὶ προσμειδίῃ. Καὶ ἔπειτα ὁμιλοῦν περὶ τῶν ὠραίων ἐσπερῶν τῆς Ἰταλίας! Δὲν θὰ ὑπάρχουν ἐν Ἰταλίᾳ γλυκύτεραι ἀπὸ τὴν σημερινήν. Τὸ δωμάτιόν μου εἶναι σκοτεινόν, ὡσεὶ διὰ νὰ στραφῶσι τὰ βλέμματά μου ἀπὸ τῶν ἐπιγεῖων εἰκόνων καὶ μείνωσι προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ μετὰ τῆς ψυχῆς μου. Ἦ, θελον τώρα νὰ ἡσθάνομην θλίψιν τινὰ μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ τὴν ἐδεχόμην με πρᾶον μειδίωμα.

Παιδίον! Μόλις ἀπέφυγες τὸ κύμα ἐνθα ὀλίγου ἐδέησε νὰ πνιγῇ καὶ δὲν φοβεῖσαι νὰ παίζῃς ἐπὶ τῶν ὀχθῶν. Οἷον θράσος! Ἐλησμόνησα τὰς νύκτας τὰς ὁποίας διηρχόμην κλαίων; Μήπως δὲν εἰξεύρω ὅποσαι ἦσαν καὶ ὁποία πικρία ἐνυπῆρχε; Ναί, φρικτῶ ἀκόμῃ εἰς τὴν σκέψιν ὅτι μυριάκις εὐρισκόμεν ἐγγὺς τῆς ἀβύσσου. Ἀλλὰ τώρα, ἂν ἔβλεπον ἀνθρωπὸν τινα παρασυρόμενον ὑπὸ τῆς δυστυχίας εἰς τὴν δίνην τῆς αὐτοκτονίας, θὰ τῷ ἔλεγον: Στήθι, μὴ παρασύρεσαι ὑπὸ τοῦ ἀπελπισμοῦ. Οἱ τόποι τῆς ἐλπίδος εἰσὶν ἀπειροί, ὅπως καὶ οἱ τόποι τοῦ ἔρωτος.

Ὑπῆρξεν ἐν τούτοις καιρὸς καθ' ὃν ἀπληροῦν τὴν ἐλπίδα, καθ' ὃν ἔβλεπον διανοιγομένην τὴν ἄβυσσον μετὰ τῆς Παυλίνας καὶ ἐμοῦ. Ἄν με ἠρώτων τὴν ἱστορίαν μου τί θὰ ἔλεγον; Ἠγάπων καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ πιστεύσω ὅτι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἠγάπων θ' ἀνῆκεν εἰς ἐμὲ ἡμέραν τινὰ. Τί τὸ παράδοξον ἐν αὐτῷ; Ἀλλὰ τί καλεῖτε τὰ πράγματα παραδόξα; Παραβάλατε τὰς τραγωδίας σας πρὸς τὴν εἰκόνα πατρὸς ὅστις βλέπει ἐκπνέοντα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του προσφιλὴ υἱόν, ἡ μητὸς παρ' ἧς πτωχὰ παιδία ζητοῦσιν ἄρτον καὶ ἡ ὁποία οὐδόλως ἔχει νὰ τοῖς δώσῃ. Καθ' ἐκάστην τοιοῦτον θέαμα διαδραματίζεται εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς πόλεις μας, καὶ δὲν